

Pojken som målade Sveriges vackraste hem

Berättelse

Carl Larsson föddes 1853 i Stockholm. Familjen var mycket fattig, och hela familjen bodde trångt i ett enda rum. Carls pappa hade svårt att hålla ett arbete, och stämningen hemma var ofta hård. Carl talade senare sällan vackert om sin barndom, vilket säger något om hur svår den var.

I skolan upptäckte en lärare att pojken kunde teckna. Läraren uppmuntrade honom att söka till Konstakademien, och bara tretton år gammal kom Carl in. Under studieåren tjänade han egna pengar genom att retuschera fotografier. Han arbetade också som illustratör i tidningar och böcker, även om han hellre ville bli en riktig konstnär.

Som ung flyttade han till Frankrike. Där hade han först ont om pengar, men i den lilla byn Grez-sur-Loing hittade han både sin stil och sin kärlek. Han började måla med akvarell, en teknik som passade honom perfekt. I byn bodde många nordiska konstnärer, och bland dem träffade han Karin Bergöö, som själv var konstnär. De gifte sig 1883.

Tillsammans fick Carl och Karin åtta barn, varav sex växte upp. Familjen blev själva motivet i hans konst. Han målade barnen vid frukostbordet, Karin i trädgården och vardagen i hemmet. Trots att han också gjorde stora, allvarliga väggmålningar, är det dessa ljusa familjebilder som folk minns honom för.

Det berömda hemmet låg i Sundborn i Dalarna och hette Lilla Hyttnäs. Karin formade rummen med starka färger, enkla möbler och hemvävda tyger, vilket gjorde att hemmet såg helt annorlunda ut än de mörka, fullproppade rum som var vanliga då. År 1899 kom boken "Ett hem", full av Carls akvareller från huset. Boken spreds över hela världen och påverkade hur människor inredde sina hem.

Carl Larsson gjorde också en enorm väggmålning som hette "Midvinterblot". Han var själv mycket stolt över den, men Nationalmuseum sa först nej och ville inte ha den. Det sårade honom djupt. Däremot hänger målningen i museet idag, så till slut fick han rätt.

Carl Larsson dog 1919 i Falun. Han ses fortfarande som en av Sveriges mest älskade konstnärer, och hans bild av ett ljust och lyckligt familjeliv lever kvar.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
fattig	har väldigt lite pengar
trångt	litet, för många personer på liten plats
uppmuntra	få någon att våga göra något
retuschera	göra fotografier finare för hand
illustratör	person som ritar bilder till böcker och tidningar

ORD	FÖRKLARING
akvarell	målning med färg som är blandad med vatten
motiv	det som en bild visar
väggmålning	en mycket stor målning direkt på en vägg
inreda	göra ett rum fint med möbler och saker
refusera	säga nej, inte ta emot
sårad	ledsen och besviken inombords
älskad	omtyckt av många människor

Läsförståelsefrågor

1. Hur var Carl Larssons barndom?
 1. Rik och trygg
 2. Fattig och svår
 3. Lugn på landet
2. Varför kom Carl in på Konstakademien så ung?
 1. Hans familj hade pengar och kontakter
 2. En lärare såg hans talang och stöttade honom
 3. Han vann en tävling i en tidning
3. Vad hände med Carl i byn Grez-sur-Loing?
 1. Han hittade sin stil och mötte sin blivande fru
 2. Han slutade att måla helt
 3. Han öppnade en egen konstskola
4. Vad är "Ett hem" för något?
 1. En film om Sundborn
 2. En bok med akvareller från familjens hus
 3. Namnet på Carls första utställning
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Carl Larsson målade ofta sin egen familj.
 2. Karin Bergöö hade inget med konst att göra.
 3. Carl och Karin bodde hela livet i Frankrike.
6. Vad var ovanligt med hemmet i Sundborn jämfört med andra hem på den tiden?
7. Nationalmuseum sa först nej till "Midvinterblot". Vad säger det om hur konst kan tas emot? (inferens)
8. Varför kallas Carl Larsson en av Sveriges mest älskade konstnärer, tror du?

Facit

1. b
2. b
3. a
4. b
5. 1. ja b) nej c) det står inte i texten
6. Exempel på svar: Det var ljust och färgglatt med enkla möbler och hemvävda tyger, medan andra hem ofta var mörka och fullproppade.
7. Exempel på svar: Att även ett bra verk kan bli refuserat först, och att smaken kan ändras med tiden – det som sägs nej till en gång kan bli uppskattat senare.
8. Exempel på svar: För att hans ljusa bilder av familjelivet och hemmet känns varma och igenkännbara, och många människor tycker om dem än idag.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten lyfter kontrasten mellan en hård barndom och de ljusa familjebilderna Larsson är känd för. Tema: hem, familj och hur konst speglar (och idealiserar) ett liv. Fråga 7 övar inferens om smak och mottagande.

Diskussionsfrågor

- Carl Larsson målade ofta sin egen familj och sitt hem. Vad skulle du vilja måla eller fotografera från ditt eget liv?
- Hans hem blev känt över hela världen. Vad gör ett hem fint, tycker du?
- Carl hade en svår barndom men skapade ljusa bilder. Kan konst visa något annat än hur livet verkligen är?
- **Skriv (5 meningar):** Beskriv ett rum eller en plats där du trivs. Hur ser det ut, och varför mår du bra där?

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Carl Larsson – https://sv.wikipedia.org/wiki/Carl_Larsson
- Wikipedia (engelska): Carl Larsson – https://en.wikipedia.org/wiki/Carl_Larsson
- Svenskt biografiskt lexikon: Carl O Larsson – <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Artikel/11035>
- Carl Larssongården, Sundborn – <https://www.carllarsson.se/>
- Nationalmuseum: Carl Larsson – <https://collection.nationalmuseum.se/en/artists/artist/3877/>

Faktagranskad i juni 2026. Carl Olof Larsson föddes 28 maj 1853 i Stockholm och dog 22 januari 1919 i Falun. Han växte upp i fattigdom, studerade vid Konstakademien 1869–1876 och arbetade som illustratör. Han bodde i Frankrike (bland annat i konstnärskolonin Grez-sur-Loing) där han mötte Karin Bergöö; de gifte sig 1883 och fick åtta barn (varav sex växte upp; Mats dog som spädbarn 1895 och Ulf dog 18 år gammal 1905). Paret gjorde hemmet Lilla Hyttlös i Sundborn berömt genom akvarellsamlingen "Ett hem" (1899). Hans stora väggmålning "Midvinterblot" refuserades först av Nationalmuseum

men hänger där idag. Osäkerhet: olika källor anger att paret möttes 1882 men gifte sig 1883; antalet barn anges ibland som åtta (sex uppvuxna) och ibland som fem (de mest kända). Materialet anger åtta födda, sex uppvuxna.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.